

การพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โรงเรียนหนองผือเทพนิมิต
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

Development of the Teachers' Potential in Producing Electronic Book of Nongphuethepnimit
School under the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 1

พัชราภรณ์ จรุงเกียรติสกุล*

รองศาสตราจารย์ ดร. สายันต์ บุญใบ**

ดร. วีรเทพ เนียมหัตถ์***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการของครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โรงเรียนหนองผือเทพนิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 2) หาแนวทางการพัฒนาศักยภาพของครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โรงเรียนหนองผือเทพนิมิต 3) ติดตามผลการพัฒนาศักยภาพของครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โรงเรียนหนองผือเทพนิมิต โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart โดยประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกตการณ์ และการสะท้อนกลับ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยมี 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ประกอบด้วย ผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย จำนวน 11 คน ที่สมัครเข้าร่วมการวิจัย และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 47 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองผือเทพนิมิต จำนวน 1 คน หัวหน้างานวิชาการโรงเรียนหนองผือเทพนิมิต จำนวน 1 คน วิทยากร จำนวน 1 คน ตัวแทนนักเรียนที่เรียนกับผู้ร่วมวิจัย จำนวน 44 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบทดสอบแบบสังเกต และแบบประเมินความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละความก้าวหน้า

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพ ปัญหา และความต้องการของครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โรงเรียนหนองผือเทพนิมิต
  - 1.1 สภาพของครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องคอมพิวเตอร์เบื้องต้น มีความรู้ด้านการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์น้อย มีความตระหนักที่จะได้รับการพัฒนาด้านการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
  - 1.2 ปัญหาของครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ครูยังขาดทักษะการใช้โปรแกรมที่ใช้ผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ครูส่วนมากยังไม่เคยผ่านการฝึกปฏิบัติด้านการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์และได้รับการนิเทศภายในเกี่ยวกับการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
  - 1.3 ความต้องการของครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ครูต้องการให้มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อจะพัฒนาตนเองจนสามารถนำผลการประชุมเชิงปฏิบัติการไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

คำสำคัญ : หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

* ครูศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

*** ผู้อำนวยการโรงเรียนประชาสุขสันต์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

2. แนวทางในการพัฒนาศักยภาพของครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โรงเรียนหนองผือเทพนิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ผู้วิจัยได้สรุปแนวทางการพัฒนา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การมอบหมายงาน และการนิเทศติดตาม

3. ผลการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โรงเรียนหนองผือเทพนิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ด้วยโปรแกรม Flip Album 6 Pro สรุปได้ว่า ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ในส่วน หน้าปก องค์ประกอบของหนังสือ เนื้อหาและการดำเนิน เรื่อง ภาพ เสียง และการใช้ภาษา และเทคนิคการจัดรูปแบบในบทเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำมาเป็นสื่อ การเรียนการสอนได้เป็นอย่างดีและส่งผลให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงและยังจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา ครูให้มีคุณภาพทำให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถที่จะผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ขึ้นมาใช้เองได้

ABSTRACT

This research aimed to 1) investigate the conditions and problems about electronic book production of the teachers at Nongphuethepnimit School under the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 1, 2) establish the guidelines for teachers' potentiality development on electronic book production at Nongphuethepnimit School, 3) follow up the teachers' potentiality development on electronic book production of Nongphuethepnimit School. This study employed the action research based on Kemmis' and McTaggart's concepts comprising four steps: planning, action, observation and reflection. The target group of this research consisted of two groups involving the researcher, 11 volunteer teachers as co-researchers, and 47 informants comprising a school director, a teacher in charge of academic affairs, a resource person, and a total of 44 student representatives, obtained through a purposive sampling technique. The instruments used were an interview form, a set of questionnaires, tests, an observation form, and a satisfaction assessment form. Content analysis was employed to analyze qualitative data. Statistics used to analyze quantitative data were percentage, mean, standard deviation, and percentage point progress.

The findings of this study were as follows:

1. The current conditions, problems and needs of teachers at Nongphuethepnimit School in producing electronic books revealed that

1.1 The teachers' conditions in the production of electronic books indicated that the teachers had knowledge and understanding of using basic computer, and limited knowledge on the production of electronic books. They were also well aware that they required professional training in producing electronic books.

1.2 The problems of teachers in the production of electronic books showed that the teachers lacked skills in using a software program for electronic book production. Most teachers had not been training and received supervising in the production of electronic books.

1.3 The needs of teachers in the production of electronic books revealed that they wanted the school to organize a training workshop to produce an electronic book as for self development and best teaching and learning practice.

2. The guidelines for developing the teachers' potentiality on electronic book production at Nongphuethpnimit School involved: 1) a training workshop, 2) designated tasks, and 3) peer supervision.

3. The effects of the teachers' potentiality development on electronic book production through the use of the Flip Album 6.0 Pro at Nongphuethpnimit School were as follows: the participating teachers gained Knowledge, understanding, and were able to produce effective electronic books containing a front cover, book Components, contents, pictures and images, audio media, language employment, lesson formats. The teachers were also able to put the produced electronic books into teaching practice which was likely feasible effective Learning. It would conclude that the quality professional development of teachers was for the benefit of the Students and also for the teachers in producing individual electronic books.

Keywords: Electronic Book Production.

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ระบุได้ กำหนดนโยบายไว้ในหมวด 4 มาตรา 23 ความว่า การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตาม ความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ข้อที่ 2) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 13) และในพระราชบัญญัติฉบับนี้ ยังได้กำหนดนโยบายในหมวดที่ 9 ว่าด้วย เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในมาตรา 64 – 67 จะเห็นได้ว่า รัฐมีนโยบายให้เร่งรัดส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตและพัฒนาแบบเรียน ตำราและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิต รวมทั้ง การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ และผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรก ที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อีกทั้งรัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล การใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ดังปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้ของคนใน ศตวรรษที่ 21 ซึ่งโลกแห่งการศึกษาได้เปลี่ยนแปลงไปค่อนข้างมากในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา การศึกษาที่ยอมรับกันว่าเป็นการสร้างความรู้ ความสามารถ และพัฒนาศักยภาพของคน ได้แก่การศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหมายถึง การให้โอกาสแก่ผู้เรียนทุกคนได้มีโอกาสรับรู้ เพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ ตลอดจนพัฒนาศักยภาพของแต่ละ คนให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยปราศจากข้อจำกัด ทั้งระดับสติปัญญา ความสามารถในการรับรู้ และอื่นๆ อีกทั้งยังหวังว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้โดยไม่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับ เวลา และสถานที่ ที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดทั้งในการแก้ปัญหา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ความรู้ ในทุกระดับ ในลักษณะที่เรียกว่า Constructionism ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology – ICT) เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้การศึกษาในยุคนี้ดำเนินไปได้ เพราะสามารถแสดงอักษรภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว รวมถึงการสร้างสถานการณ์เสมือนจริง (Virtual Situation) ได้เหมือนๆ กับที่หนังสือ หนังสือภาพ เทปเสียง วีดิทัศน์ หรือสื่ออื่นๆ ที่มีทั้งหมด รวมทั้งเพิ่มการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับผู้ใช้ได้ และสร้างเครือข่ายให้ สามารถติดต่อสื่อสารได้อย่างไร้ขอบเขตในแง่ของสถานที่ที่แตกต่างคนละแห่ง

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จึงเป็นนวัตกรรมที่นำมาใช้เพื่อเป็นสื่อสำหรับการเรียนรู้และเป็นสื่อที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ลดการใช้กระดาษ และช่วยลดปัญหาสภาพโลกร้อน ซึ่งเป็นปัญหาที่เพิ่มความรุนแรงขึ้นทุกขณะของโลก หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่เรียกว่า “e-book” สามารถผลิตออกมาให้มีรูปลักษณะคล้ายกับหนังสือทั่วไป แต่มีความสามารถหลายอย่างที่สูงกว่าหนังสือธรรมดา เช่น เป็นระบบการผลิตที่ไม่ใช้กระดาษ (paperless) ผลิตได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว สามารถปรับปรุงได้ตลอดเวลา เชื่อมโยงกับแหล่งความรู้ภายนอก สามารถส่งพิมพ์เอกสารได้ ทำสำเนาได้สะดวก ต้นทุนในการผลิตต่ำสามารถใช้ได้ทั้งระบบออฟไลน์ในรูปของซีดี และระบบออนไลน์ผ่านอินเทอร์เน็ตเพื่อเผยแพร่ในวงกว้าง หนังสืออิเล็กทรอนิกส์จึงเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีจุดเด่นอยู่ที่การนำเสนอเนื้อหาสาระ ซึ่งจะอยู่ในรูปแบบสื่อประสมหรือมัลติมีเดีย คือเป็นการผสมผสานหลายๆ อย่างเข้าด้วยกันทั้งข้อความ (Text) ภาพนิ่ง (Image) ภาพเคลื่อนไหว (Animation) ภาพวีดิทัศน์ (Digital Video) และเสียง (Sound) ที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ได้ดี ยิ่งขึ้นและตัวบทเรียนเองก็มีความน่าสนใจ ยิ่งไปกว่านั้นสื่อประเภทนี้ยังเป็นสื่อที่มีลักษณะของการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ นับว่าเป็นสื่อที่นำเอาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่มีอยู่มาผสมผสานกับการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการและวัยของผู้เรียน ทั้งยังสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลในการที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง การพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนซึ่งในปัจจุบันสื่อการสอนที่ทำให้ผู้เรียนสนใจในการเรียน คือการได้ปฏิบัติ ได้เห็นภาพ ได้ฟังเสียง นั่นก็คือ สื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีทั้งรูปภาพสีสันสวยงามมีเสียงประกอบ อีกทั้งยังได้สัมผัสและปฏิบัติเอง ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจการเรียนมากขึ้น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสร้างสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและหลักนิยมของโรงเรียน ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การให้การศึกษาและความรู้ ครูผู้สอน กระบวนการเรียนการสอนเป็นการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูผู้สอนมีความจำเป็นอย่างไรที่จะต้องนำเอาเทคโนโลยี สื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาเข้ามาเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนหรือ เรียกว่าการนำเอาเทคโนโลยีสื่อการเรียนการสอนมาประกอบการสอนนั่นเอง เทคโนโลยีการสนทนาเป็นเสมือนสะพานเชื่อมประสานระหว่างทฤษฎีการสอนกับการปฏิบัติการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มพูนผลการเรียนให้ตรงตามจุดมุ่งหมายของบทเรียนนั่นเอง ซึ่งสภาพปัจจุบันโรงเรียนหนองผือเทพนิมิต อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี ครูผู้สอนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่ยังนำไปใช้ประโยชน์ไม่เต็มที่ และยังขาดความรู้ความเข้าใจในการนำเอาเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู สภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ภายในโรงเรียนนั้นมีความพร้อมในการสร้างและผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ แต่ขาดบุคลากรที่จะมาให้ความรู้และการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนากระบวนการสร้างสื่อด้านเทคโนโลยี เพื่อทดแทนการสอนในปัจจุบัน ซึ่งครูผู้สอนทำงานหลายหน้าที่ ทั้งงานหลักและงานที่ได้รับมอบหมายหรืองานพิเศษ ทำให้ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เต็มที่เท่าที่ควรและวิธีการสอนของครูไม่หลากหลายขาดเทคนิคการสอนที่ดีทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน ส่งผลให้นักเรียนขาดการฝึกฝนทักษะต่างๆ และการเรียนรู้ด้วยตนเอง อันเป็นประสบการณ์ตรงในการเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง หากบุคลากรหรือครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แล้วจะสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งเป็นแนวทางอีกทางหนึ่งในการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพและความสนใจของผู้เรียนเอง โดยมีกิจกรรมที่หลากหลายหลายเป็นการเพิ่มแรงจูงใจและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจใฝ่รู้ ใฝ่เรียนมากขึ้นอีกด้วยจากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนา เพื่อให้ครูผู้สอนนำความรู้ความสามารถไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

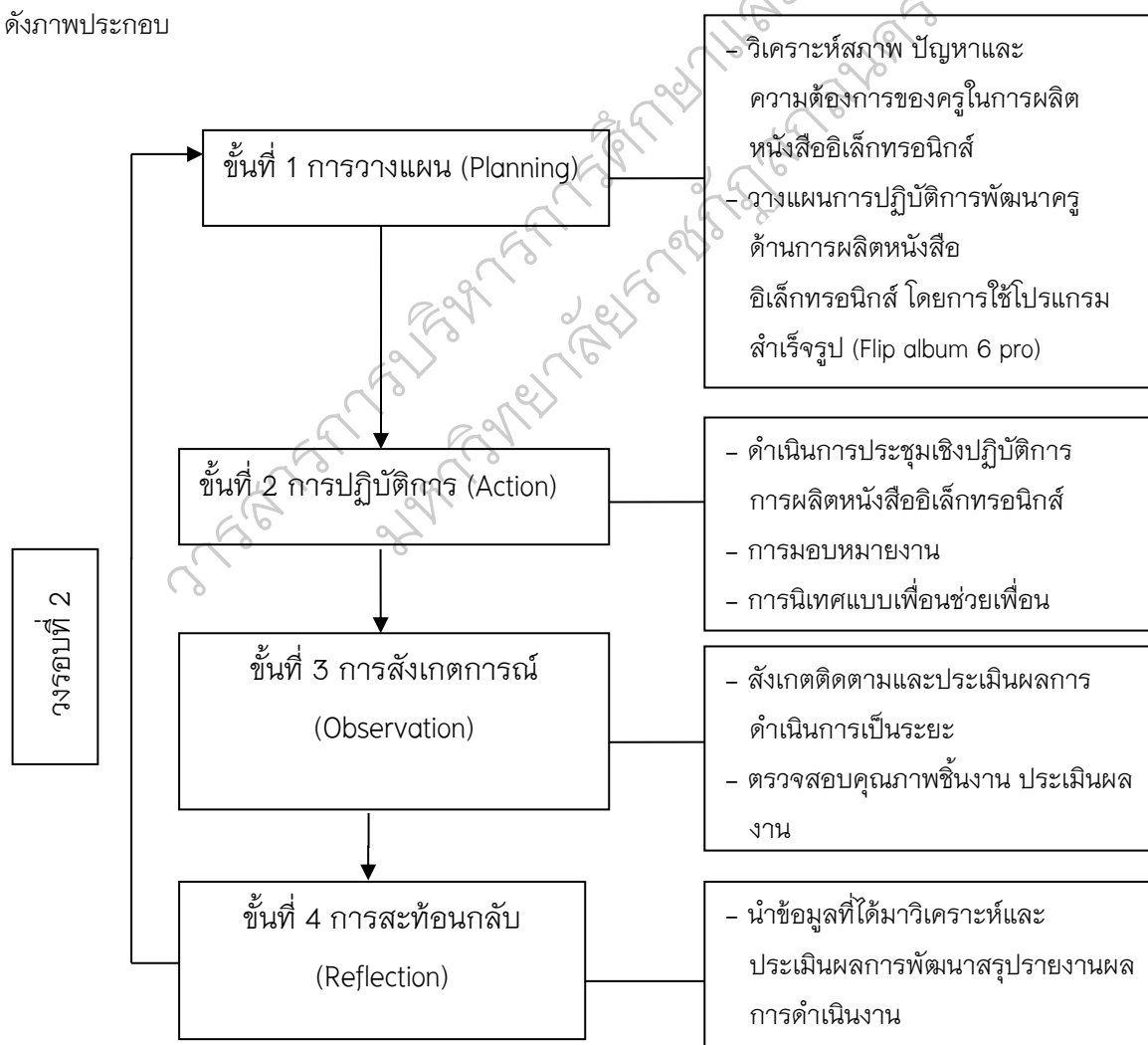
ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการของครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โรงเรียนหนองผือเทพนิมิต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โรงเรียนหนองผือเทพนิมิต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
3. เพื่อติดตามผลการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โรงเรียนหนองผือเทพนิมิต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ทำการสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยตาม Kemmis & Mc Taggart (1988, อ้างถึงใน องอาจ นัยพัฒน์, 2551, หน้า 301-303) เพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โรงเรียนหนองผือเทพนิมิต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาศักยภาพครูด้านการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีเป้าหมายดังนี้

1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ประกอบด้วย

1.1 ผู้วิจัย

1.2 ผู้ร่วมวิจัย จำนวน 11 คน ผู้ร่วมวิจัยเป็นครูโรงเรียนหนองผือเทพนิมิต จากทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เข้าร่วมด้วยความสมัครใจ

2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 47 คน

2.1 กลุ่มผู้นิเทศจำนวน 2 คน คือ

2.1.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองผือเทพนิมิต จำนวน 1 คน

2.1.2 หัวหน้างานวิชาการโรงเรียนหนองผือเทพนิมิต จำนวน 1 คน

2.2 ตัวแทนนักเรียนที่เรียนกับครูผู้ร่วมวิจัย จำนวน 44 คน โดยครูผู้ร่วมวิจัย 1 คน ใช้ตัวแทนนักเรียนชาย 2 คน นักเรียนหญิง 2 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

2.3 วิทยากร คือ ผู้ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการประชุมเชิงปฏิบัติการ “โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์” และนิเทศหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 1 คน

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โรงเรียนหนองผือเทพนิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยผู้วิจัยได้นำเอาหลักการและขั้นตอนการวิจัยตาม Kemmis & Mc Taggart (1988, อ้างถึงใน องอาจ นัยพัฒน์, 2551, หน้า 301-303) เพื่อปรับปรุงหรือพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โรงเรียนหนองผือเทพนิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 โดยดำเนินการประกอบด้วย

- 1) การวางแผน (Plan) 2) การปฏิบัติการ (Action) 3) การสังเกตการณ์ (Observation) 4) การสะท้อนกลับ (Reflection)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกการใช้เครื่องมือเป็นประเภทตามลักษณะของการดำเนินงาน ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบทดสอบ แบบสังเกต และแบบประเมิน ความพึงพอใจ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้น โดยดำเนินการดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและความของครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม เป็นเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ดำเนินการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โรงเรียนหนองผือเทพนิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 โดยใช้ แบบทดสอบ แบบสังเกต เป็นเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ประเมินผลการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โรงเรียนหนองผือเทพนิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ขณะดำเนินการและหลังจากดำเนินการ โดยใช้แบบสังเกต แบบประเมิน เป็นเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ค่าร้อยละ (%)
2. ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)
3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
4. ค่าร้อยละความก้าวหน้า

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โรงเรียนหนองผือเทพนิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) การดำเนินการเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาการเรียนการสอน สรุปผลได้ดังนี้

1. จากการศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการของครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สรุปผลได้ดังนี้
  - 1.1 สภาพของครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องคอมพิวเตอร์เบื้องต้น มีความรู้ด้านการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์น้อย มีความตระหนักที่จะได้รับการพัฒนาด้านการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
  - 1.2 ปัญหาของครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ครูยังขาดทักษะการใช้โปรแกรมที่ใช้ผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ครูส่วนมากยังไม่เคยผ่านการ ฝึกปฏิบัติด้านการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์และได้รับการนิเทศภายในเกี่ยวกับการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
  - 1.3 ความต้องการของครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ครูต้องการให้มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อจะพัฒนาตนเองจนสามารถนำผลการประชุมเชิงปฏิบัติการไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
2. แนวทางในการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โรงเรียนหนองผือเทพนิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ผู้วิจัยได้สรุปแนวทางในการพัฒนา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การมอบหมายงาน และการนิเทศติดตาม
3. ผลการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โรงเรียนหนองผือเทพนิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ด้วยโปรแกรม Flip Album 6 Pro สรุปได้ว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ในส่วน หน้าปก องค์ประกอบของหนังสือ เนื้อหาการดำเนินเรื่อง ภาพ เสียง การใช้ภาษา และเทคนิคการจัดรูปแบบในบทเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำมาเป็นสื่อการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดีและส่งผลให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงและยังจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาครูให้มีคุณภาพทำให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถที่จะผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ขึ้นมาใช้เองได้

ข้อเสนอแนะ

- 1.1 การวิจัยเชิงปฏิบัติการเหมาะที่จะนำมาพัฒนาโรงเรียน เพื่อประยุกต์ใช้ในการพัฒนาครูในด้านผลิต

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- 1.2 ควรมีการกำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนาศักยภาพครู
- 1.3 ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์การเรียนการสอนที่ผลิตขึ้นไปใช้ในการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาเพื่อหาความรู้ด้วยตนเอง
- 1.4 โรงเรียนสามารถนำวิจัยเชิงปฏิบัติการไปประยุกต์ใช้พัฒนางานด้านต่างๆ ในโรงเรียน
- 1.5 โรงเรียนควรจัดให้มีการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยเหลือบุคลากรในการปฏิบัติงาน
- 1.6 ครูควรมีความตระหนักต่อการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ของตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ ใฝ่เรียนรู้และเข้าใจในเนื้อหาที่สอนได้ง่ายยิ่งขึ้น
- 1.7 ควรมีการเก็บรวบรวมสื่อที่ได้จากการพัฒนาแล้วไว้ในห้องสมุด หรือ Web site โรงเรียนเพื่อเผยแพร่และส่งเสริมให้เกิดการศึกษาค้นคว้าแก่ผู้สนใจ
- 1.8 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์บางเรื่องสามารถนำไปจัดการเรียนรู้ได้หลายระดับชั้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2). กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- นงราม ชะลอเจริญยิ่ง. (2552). การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการผลิตสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โรงเรียนบ้านเขาแก้ว อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- โรงเรียนหนองผือเทพนิมิต. (2555). แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปี 2555 - 2558. เอกสารวิชาการ.
- วนิชา อุดคำเที่ยง. (2556). การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านน่าน้ำมนต์และโรงเรียนเพี้ยชาพูวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เลข:มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- วิทยากร เชียงกุล. (2549). รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี2547/2548. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ.(2553). การเปลี่ยนแปลงโลกของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการพัฒนาสู่ “ครูมืออาชีพ” ใน สุดาพร ลักษณ์เมธาวิณ (บรรณาธิการ). 2553. การเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง. สมาคมเครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์และองค์กรอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการ.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2551). การออกแบบการวิจัย : เชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และผสมผสานวิธีการ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.